

Reactienota: voornemen en participatieplan VDW Juli 2021

Inleiding

Van maandag 18 december 2020 tot en met maandag 22 februari 2021 lag het voornemen en participatieplan terinzage voor het gaswinningsproject VDW (op dat moment onder de naam Gaswinning Boergrub en Lombok). In die periode was het mogelijk een schriftelijke reactie te geven op het voornemen en participatieplan.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Vermilion vinden participatie van de omgeving in het project belangrijk. Het doel van het ophalen van suggesties, meningen en reacties is om de omgeving vanaf het begin een plek in het project te geven en te betrekken bij de planvorming. In totaal zijn er 321 reacties binnengekomen. Het ministerie van EZK en Vermilion bedanken de indieners voor de geleverde input en het meedenken in dit project.

Ter inzage leggen van het voornemen en participatieplan is een stap die is toegevoegd aan de bestaande procedure (Rijkscoördinatieregeling - RCR) om geïnteresseerden en belanghebbenden al bij de start van het project te betrekken. Daarbij wordt vooruit gelopen op de nieuwe Omgevingswet die naar verwachting in 2022 in werking treedt. Deze terinzagelegging is geen formele stap in de procedure. Er wordt daarom ook niet gesproken over zienswijzen, maar over reacties.

Het project VDW staat nog aan het begin van een lang traject. Op zijn vroegst kan in 2024 worden gestart met de daadwerkelijke gaswinning. Er moet nog veel worden onderzocht voordat het ministerie daarover kan besluiten. Als bijlage bij deze antwoordnota vindt u een schema (infographic) met de verschillende stappen die we gaan doorlopen in de procedure voor VDW. We zijn nu bijna bij stap 2 waarin we beschrijven wat we allemaal gaan onderzoeken (concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau). Ook daarover vragen we binnenkort uw mening en uw inbreng.

Tijdens de terinzagelegging van het voornemen en participatieplan zijn er op 9 en 11 februari informatiesessies georganiseerd waaraan belangstellenden konden deelnemen. Ook is er een werksessie georganiseerd op 25 maart 2021. Er is veel informatie opgehaald tijdens deze sessies en vanuit de ingediende reacties op het voornemen en participatieplan. Deze reacties zijn gebruikt om het participatieplan aan te passen en om de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau op te stellen.

In deze reactienota vindt u antwoorden op de hoofdpunten uit de ingediende reacties. Diverse voorstellen uit de reacties zijn overgenomen. De meest opvallende zijn wel de naamsverandering voor het gaswinningsproject, de uitbreiding van het aantal mogelijke boorlocaties van 1 naar 9 en het uitvoeren van een Heritage Impact Assessment (HIA) om eventuele effecten op de Koloniën van Weldadigheid inzichtelijk te maken.

Op 25 augustus 2021 gaat de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage. Dit is een formele stap in de procedure. Eenieder kan tijdens de periode van 25 augustus tot en met 5 oktober 2021 een zienswijze indienen op deze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Hoe vind ik mijn ingediende reactie terug?

Iedereen die voor het einde van de terinzagelegging een reactie heeft ingediend, heeft een brief ontvangen waarin het registratienummer staat. Aan de hand van de laatste 3 cijfers van het registratienummer kan de reactie en het antwoord daarop in deze reactienota worden gevonden.

Deze reactienota staat ook op onze website. Daarin kunt u met het betreffende registratienummer sneller zoeken naar de antwoorden op uw reactie.

Volg-nr.	Sub-onderwerp en registratienummer	Onderdeel	Onderwerp
1			<i>Procedure</i>
1a	Rijkscoördinatieregeling (RCR) 136, 146, 152, 153, 212, 305, 308, 313, 350, 351	Reactie	<p>Indieners hebben de indruk dat er al een vergunning is en de gaswinning hoe dan ook toch door zal gaan. Ook hebben zij de indruk dat de boorlocatie al bekend is.</p> <p>Indieners vragen om transparantie en informatie in begrijpelijke teksten en dat de reacties en antwoorden gepubliceerd worden. Er wordt verzocht om duidelijk aan te geven wat het doel is van de inspraak en om te laten zien wat er met de reacties (inspraak) is gedaan.</p>
		Antwoord	<p>De komende 2 á 3 jaar gaan betrokken overheden, initiatiefnemers en het gebied gezamenlijk een heel traject door van overleg, onderzoeken en keuzes maken. Hierbij wordt de omgeving betrokken. Het is beslist niet zo dat de uitkomst bij voorbaat vast staat.</p> <p>Wat wel vast staat is dat het Kabinet heeft gekozen voor het kleine veldenbeleid en daarmee in principe deze gaswinning mogelijk is gemaakt. Wat ook vast staat is dat de initiatiefnemer voor deze regio al sinds jaren een winningsvergunning (concessie) heeft. Of en waar er bij deze gasvelden daadwerkelijk geboord gaat worden hangt af van de uitkomst van de onderzoeken en besluiten in de komende jaren.</p> <p>De Rijkscoördinatieregeling en de milieueffectrapportage zijn erop gericht om alle aspecten en effecten van de voorgenomen gaswinning helder in beeld te brengen en voor iedereen inzichtelijk te maken. Dat gebeurt onder meer door alle benodigde vergunningen in één procedure samen te brengen.</p>

			<p>We zetten de komende jaren alle informatie tijdig op de websites. Begrijpelijk taalgebruik krijgt daarbij steeds meer aandacht. Zo wordt er bijvoorbeeld een korte publieksvriendelijke versie gemaakt van het volgende rapport dat we ter inzage leggen en waarop iedereen kan reageren, de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Ook is er een afbeelding (infographic) gemaakt waarin eenvoudig te zien is welke stappen worden gezet in de komende jaren en wanneer daarin de informatie-, inspraak- en beslismomenten zijn. Deze infographic is als bijlage bij deze reactienota gevoegd, wordt verspreid in het gebied en staat op onze website.</p> <p>Als we door de coronamaatregelen geen fysieke informatiebijeenkomsten kunnen organiseren dan zorgen we ervoor dat deze wel digitaal doorgaan.</p> <p>In de loop van het project komt het nog een aantal keer voor dat er stukken terinzage worden gelegd. De reacties en antwoorden hierop worden steeds gepubliceerd op onze website.</p> <p>Diverse voorstellen uit de reacties zijn overgenomen. De meest opvallende zijn wel de naamsverandering voor het gaswinningsproject, de uitbreiding van het aantal mogelijke boorlocaties van 1 naar 9 en het uitvoeren van een Heritage Impact Assessment (HIA) om eventuele effecten op de Koloniën van Weldadigheid inzichtelijk te maken.</p>
1b	<p>MER / onderzoeken</p> <p>108, 119, 131, 139, 140, 167, 215, 233, 305, 318, 322, 325, 332, 334, 350, 365</p>	Reactie	<p>Indiëners willen dat er serieus en integraal onderzoek plaatsvindt en dat er transparante informatie wordt gegeven. Hierbij is de specifieke wens dat er in een volledige milieueffectrapportage onderzoek wordt gedaan naar meerdere alternatieve boorlocaties.</p>
		Antwoord	<p>Voor dit project wordt een volledige milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd. In de m.e.r. worden alle effecten en risico's onderzocht die in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau staan. Dit zal een groot deel van het komende jaar in beslag nemen.</p> <p>In de eerste fase, de planMER/projectMER, onderzoeken we alle 9 mogelijke locaties. In de tweede fase gaan we dieper in op de locatie die na fase 1 is gekozen, de voorkeurslocatie. De planMER/projectMER wordt gepubliceerd, afgestemd met de regionale overheden, voor iedereen ter inzage gelegd en voorgelegd aan de Commissie voor de m.e.r.</p>

1c	Omgevingswet 153, 305, 399	Reactie	Indieners vragen enerzijds de Omgevingswet toe te passen en hebben anderzijds bedenkingen bij de Omgevingswet en hebben bezwaar tegen toepassing van de Rijkscoördinatieregeling en Omgevingswet tegelijkertijd op hetzelfde project.
		Antwoord	<p>In de huidige wetgeving is bepaald dat de Rijkscoördinatieregeling (RCR) moet worden toegepast als zich een natuurgebied (N-2000) boven het gasveld bevindt. Dat is hier het geval. Dat betekent dat het Rijk alle benodigde vergunningen en ontheffingen bundelt in één procedure, de RCR. Het betekent ook dat de gemeente geen bestemmingsplan maakt voor de gaswinning maar dat het Rijk een inpassingsplan maakt. Een inpassingsplan is een bestemmingsplan van het Rijk, waarmee de bestemming van een bepaald gebied juridisch kan worden vastgelegd.</p> <p>Deze aanpak wordt opgenomen in de nieuwe Omgevingswet die per 1 juli 2022 ingaat. In plaats van een inpassingsplan heet het plan dan een projectbesluit.</p> <p>Omdat dit project per 1 juli 2022 nog niet zover is gevorderd dat het door kan onder de oude wetgeving zullen we vanaf die datum verder gaan onder de Omgevingswet. Daarom werken we nu al zoveel mogelijk volgens de Omgevingswet.</p> <p>De Omgevingswet is sterk gericht op de participatie van de omgeving. Dit betekent dat de omgeving actief kan meedenken en deelnemen. Het Voornemen en Participatieplan en deze reactienota zijn daar onderdeel van.</p>
1d	Rol EZK/ overheden/ initiatienemer 052, 098, 153, 192, 305, 332, 350, 360, 399	Reactie	Indieners maken kanttekeningen bij de rol van EZK en vinden dat EZK de gemeenten buiten spel zet. Ook wordt verwezen naar andere ministeries welke de voorkeur zouden hebben boven EZK; EZK zou te veel hetzelfde belang hebben als de initiatiefnemer. De overheid moet de burger beschermen.
		Antwoord	<p>Het inpassingsplan wordt uiteindelijk door twee ministers, van EZK en van BZK, gezamenlijk vastgesteld. De keuze van de locatie en het inpassingsplan worden gemaakt op basis van uitgebreide onderzoeken voor de milieueffectrapportage (m.e.r.). Deze wordt door de Commissie m.e.r. getoetst. Op deze manier is er sprake van goed onderbouwde objectieve keuzes en alle informatie daarover is transparant en beschikbaar voor iedereen.</p> <p>Voor projecten die van nationaal belang zijn maakt het Rijk een inpassingsplan waar anders de gemeente een bestemmingsplan zou</p>

			<p>maken. Dat betekent niet dat de gemeente(n) buitenspel worden gezet. In alle fasen van het project is er ambtelijk en bestuurlijk overleg met zowel de gemeenten, de provincies als de waterschappen. Voorafgaand aan de keuze van de winningslocatie worden de regionale overheden expliciet om advies gevraagd. Naast het inpassingsplan, het winningsplan en de omgevingsvergunning zijn er voor de realisatie van de gaswinning ook andere vergunningen nodig. Deze worden door de initiatiefnemer zoals gebruikelijk bij de regionale overheden aangevraagd. Deze regionale overheden nemen daar vervolgens een besluit over.</p>
1e	<p>Invloed burgers</p> <p>052, 108, 110, 136, 142, 144, 146, 149, 162, 209, 285, 306, 308, 311, 313, 321, 326, 331, 333, 334, 350, 355, 355, 360</p>	Reactie	<p>Indieners vinden dat ze onvoldoende of niet tijdig worden geïnformeerd en betrokken, hebben geen vertrouwen in de Rijksoverheid en vragen zich af of inbreng nut heeft.</p>
		Antwoord	<p>Uit veel reacties blijkt dat indieners nu al informatie verwachten die pas veel later in het traject door uitgebreide onderzoeken beschikbaar komt. Wij zullen daarom nog beter communiceren wat de verschillende stappen zijn in de komende jaren voordat er uiteindelijk besloten wordt of en hoe uit deze velden gas kan worden gewonnen. Het hele traject dat voorafgaat aan gaswinning is weergegeven in de infographic die als bijlage bij deze nota is gevoegd.</p> <p>De huidige fase, het Voornemen en Participatieplan, is nog maar een aanloop naar de verdere planvorming en besluitvorming. In meerdere latere fasen in het hele traject is er ambtelijk en bestuurlijk overleg, worden er stukken op de websites gezet, liggen besluiten en stukken ter inzage, zijn er informatiebijeenkomsten en kan iedereen zijn mening geven.</p> <p>Net als in deze fase zullen we ook dan in de planvorming waar mogelijk rekening houden met de reacties en zichtbaar maken wat kan worden meegenomen en wat niet en waarom.</p>
	329, 331	Reactie	<p>Indieners vinden het niet terecht dat participatie hier enkel gaat over de uitwerking van het project en niet over de vraag of hier gas gewonnen moet worden.</p>
		Antwoord	<p>In het beleid van de Rijksoverheid is vastgelegd dat gaswinning uit de kleine velden mogelijk is mits dat veilig kan. Zie ook de beantwoording</p>

			<p>onder het thema Nut en Noodzaak. Vermilion heeft het project aangekondigd en het ministerie heeft de procedure om de mogelijkheden te onderzoeken gestart. Dat is uitvoering van beleid. De procedure zal zo transparant mogelijk verlopen met open communicatie en waarbij de omgeving zoveel mogelijk betrokken wordt en input kan geven.</p>
1f	<p>Gebiedsproces 114, 321, 325</p>	Reactie	<p>Indieners wijzen erop dat er voor het gebied tegenover de lasten ook lusten moeten staan. Naast vergoedingen voor schade ook de overige maatschappelijke kosten betrekken.</p>
		Antwoord	<p>In het Bestuurlijk Overleg en Ambtelijk Regio Overleg van de betrokken centrale en regionale overheden en het mijnbouwbedrijf wordt gesproken over een gebiedsproces dat onder meer kan leiden tot extra investeringen in het gebied. Dit krijgt naar verwachting na het volgende BO in september een vervolg.</p>
1g	<p>Juridisch 153, 305</p>	Reactie	<p>Indieners geven aan dat het Verdrag Van Aarhus van toepassing is en gaan er van uit dat ook degenen die geen reactie hebben ingediend een beroep bij de rechter kunnen indienen.</p>
		Antwoord	<p>In deze fase is er sprake van reacties op de notitie Voornemen en Participatie waarop via dit document wordt gereageerd. Later in het project als het gaat om (ontwerp)besluiten zal er sprake zijn van zienswijzen en mogelijkheid tot beroep.</p>
	305	Reactie	<p>Indiener vindt de tijd voor het indienen van reactie en beroep te kort en vraagt om minstens 2 maanden.</p>
		Antwoord	<p>Een reactietermijn van 6 weken is in deze procedures een algemeen gebruikte en aanvaarde termijn voor ter inzage legging. In verband met de kerstvakantie is de reactietermijn met twee weken verlengd.</p>
1h	<p>Bezwaar en beroep 239</p>	Reactie	<p>Indiener is genoodzaakt om via de rechtsgang gaswinning tegen te houden (Europese rechter).</p>
		Antwoord	<p>Het staat de indiener vrij om in deze procedure zienswijzen en beroep in te dienen.</p>

2			Gaswinning
2a	Importeren van gas 102, 151, 197,239, 245, 326, 343, 348, 395, 146	Reactie	Indieners vinden dat meer gas uit het buitenland geïmporteerd moet worden.
		Antwoord	<p>Naast eigen gaswinning importeert Nederland ook aardgas uit andere landen. Dit komt in gasvorm via pijpleidingen uit Noorwegen en Rusland, en in vloeibare vorm (Liquid Natural Gas) met schepen uit andere delen van de wereld. Geïmporteerd gas heeft grotere prijsschommelingen. In een koude winter zullen de prijzen hard stijgen. Deze kosten worden doorberekend aan Nederlandse afnemers. Daarbij kost import geld en levert eigen gas geld op. Dus goedkoper is het niet.</p> <p>Milieuoverwegingen zijn ook van belang. Geïmporteerd gas veroorzaakt tot 30% meer uitstoot van broeikasgassen bij de gaswinning en bij het transport naar Nederland. De klimaatdoelstellingen kosten ons allen veel geld. Een deel van deze klimaatmaatregelen wordt tenietgedaan door meer uitstoot van CO2 door het importeren van gas. Daarom wil de Rijksoverheid gas in eigen land blijven winnen als dat veilig kan. Dat levert bovendien werkgelegenheid op en maakt de Nederlandse energievoorziening minder afhankelijk van andere landen.</p>
2b	Nut en noodzaak van gasproductie uit kleine velden binnen de energietransitie 072, 073, 077, 078, 098, 104, 114, 117, 120, 131, 132, 135, 148, 160, 161, 166, 168, 209, 211, 216, 218, 238, 246, 247, 249, 253, 254, 255, 257, 260, 314, 325, 344, 354, 369, 395, 398, 154, 155, 274, 320, 327, 329, 331, 332, 333, 334, 348, 351, 354, 369, 376, 387, 395, 396	Reactie	Veel indieners zien de noodzaak niet van de gaswinning uit kleine velden omdat we midden in de transitie zitten naar duurzame energie.
		Antwoord	Het einddoel voor Nederland is dat we vrijwel uitsluitend duurzame energie gaan gebruiken. Er is nog niet genoeg duurzame energie beschikbaar om aardgas te vervangen. Daarom heeft Nederland de komende jaren nog aardgas nodig. Aardgas levert van alle fossiele brandstoffen de minste CO2-uitstoot op. De overgang van kolen en olie naar aardgas levert ook al klimaatwinst op. Mijnbouwbedrijven winnen aardgas uit meer dan tweehonderd kleine Nederlandse gasvelden op land

			en op zee. Deze kleine velden leveren bijna de helft van het aardgas dat Nederland verbruikt. In 2018 leverden 241 kleine gasvelden in totaal 16 miljard m3 aardgas. Het aardgasverbruik was in datzelfde jaar 40 miljard m3.
2c	Gaswinning ten koste van welzijn en leefbaarheid 121, 187, 190, 209, 334, 345, 360, 365, 383,	Reactie	Indieners stellen dat gaswinning ten koste gaat van welzijn en leefbaarheid.
		Antwoord	De Minister van Economische Zaken en Klimaat geeft pas zijn instemming met een winningsplan als de winning veilig voor mens en natuur kan gebeuren. Hierbij wordt hij geadviseerd door decentrale overheden, Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), TNO, Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb) en de Mijnraad. Deze adviseurs beoordelen het winningsplan op wettelijk vastgestelde criteria en vanuit de specifieke kennis van de adviseur. De adviezen worden zo nodig verwerkt als voorschriften in het instemmingsbesluit van de Minister. SodM is toezichthouder en ziet erop toe dat de wet en de voorschriften nageleefd worden.
2d	Invloed van lagere overheden 192, 305, 313	Reactie	Indiener vindt dat de Mijnbouwwet herzien moet worden en dat gemeente vetorecht hebben als het gaat om gaswinning. De indiener stelt dat er geen draagvlak is voor gaswinning bij de burgers en dat burgers en lagere overheden slechts op de zijlijn hun mening kunnen geven. De indiener vindt de Mijnbouwwet zeer verouderd en vindt dat lokale politieke invloed meer van deze tijd zou zijn.
		Antwoord	De provincies Drenthe en Friesland, de gemeenten Westerveld en Weststellingwerf en de waterschappen Wetterskip Fryslân en Drents Overijssels Delta adviseren de minister over de besluitvorming van het inpassingsplan, het winningsplan en de omgevingsvergunningen. De gemeenten besluiten over de uitvoeringsvergunningen, zoals de uitritvergunning. Provincies besluiten over eventuele ontheffing van N-wegen. Waterschappen besluiten over tijdelijke lozingen door bemaling tijdens de aanlegfase.
2e	Weinig gas te winnen	Reactie	Indiener geeft aan dat er relatief weinig gas te winnen is en dat schade hierdoor wel zeker is.

	207		
		Antwoord	Mijnbouwbedrijven winnen aardgas uit meer dan tweehonderd kleine Nederlandse gasvelden op land en op zee. Deze kleine velden leveren bijna de helft van het aardgas dat Nederland verbruikt. In 2018 leverden 241 kleine gasvelden in totaal 16 miljard m3 aardgas. Het aardgasverbruik was in datzelfde jaar 40 miljard m3. VDW kan daaraan, met naar verwachting meer dan 500.000 m3 per dag, een goede bijdrage aan leveren. De effecten van bodemdaling en bodemtrilling worden onderzocht in het milieueffectrapport (MER) en het winningsplan.
2f	Buitenlandse gaswinner 238	Reactie	Indiener maakt zich zorgen om de veiligheid door buitenlandse gaswinner.
		Antwoord	Volgens de Mijnbouwwet mag ieder bedrijf dat de technische en financiële capaciteiten heeft een winningsvergunning aanvragen. Of er ook veilig gewonnen kan worden wordt getoetst als het bedrijf daadwerkelijk wil gaan winnen en een winningsplan in dient bij EZK. De minister van Economische Zaken en Klimaat geeft pas zijn instemming met een winningsplan als de winning veilig voor mens en natuur kan gebeuren. SodM is toezichthouder en ziet erop toe dat de wet en de voorschriften nageleefd worden. Vermilion Energy is een naar Nederlands recht opgerichte besloten vennootschap die zich aan alle in Nederland geldende mijnbouwregelgeving moet houden. Ongeveer 70% van de opbrengsten draagt het bedrijf af aan de Nederlandse staat.
3			Overlast
3a	120, 168	Reactie	Indiener heeft al veel overlast gehad van boorlocaties.
		Antwoord	Vermilion heeft als operator de verantwoordelijkheid om overlast zoveel als mogelijk te beperken. Er worden diverse maatregelen getroffen, zoals geluidisolatie op de installaties om dit te bewerkstelligen. Vermilion staat altijd open voor suggesties voor verdere verbetering.

	<p>Milieueffecten</p> <p>090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 160, 164, 168, 169, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 316, 319, 325, 326, 327, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieners vinden dat er voor een locatie gekozen moet worden van 1 km van omwonenden vandaan en geven aan dat er veel gerecreëerd wordt in de omgeving.</p> <p>Indieners willen weten wat de effecten zullen zijn voor de leefomgeving op zowel de korte als lange termijn (uitzicht, lichtoverlast, geluidsoverlast, verstoring van rust, extra verkeer).</p>
		Antwoord	<p>Er zijn een aantal criteria waaraan een boorlocatie moet voldoen (zie ook www.vermilionenergy.nl/vdw). Zo moet de afstand tussen de locatie en de VDW velden niet te groot zijn voor een optimaal boortraject. Hierdoor duren de boring(en) en het toekomstig puthonderhoud korter en kunnen met lichter materieel worden uitgevoerd.</p> <p>De effecten van zowel de aanleg/boorfase als de productiefase worden nadrukkelijk onderzocht in het milieueffectrapport (MER). In de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD), die na de zomervakantie 2021 gepubliceerd wordt, is dit uitgewerkt. De meeste overlast voor de omgeving zal plaatsvinden tijdens de boring. Dit duurt ongeveer 2 maanden. De productiefase is voor de omgeving veel minder merkbaar.</p>
3b	291	Reactie	<p>Indiener zegt dat er al gaswinning plaatsvindt binnen een straal van 1km van zijn huis en vraagt of dat niet genoeg is.</p>
		Antwoord	<p>Vermilion wil voor zo min mogelijk overlast zorgen. Maar dat sommige mensen overlast ondervinden, met name tijdens de boorfase, is niet helemaal te voorkomen. Vermilion houdt zich aan alle vergunningen en voorschriften en blijft in gesprek met mensen rondom de locatie om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan wensen vanuit de directe omgeving.</p>

4			Alternatieven
4a	<p>Duurzame alternatieven voor aardgas</p> <p>075, 106, 108, 109, 113, 139, 143, 162, 165, 180, 183, 190, 212, 313, 342, 355, 141, 161, 245, 308</p>	Reactie	<p>Veel indieners geven aan dat er andere, duurzamere alternatieven zijn voor gaswinning.</p>
		Antwoord	<p>De overgang naar duurzame vormen van energie is in gang gezet en bevindt zich momenteel in een versnelling. Toch maakt dat de gaswinning uit de kleine velden niet ineens overbodig. Aardgas blijft de komende decennia nog nodig. De hoeveelheid gas in de kleine velden levert een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse gasvoorziening gedurende de fase van afbouw van het gasgebruik. Dit staat los van het sluiten van de gaswinning uit het grootste gasveld in Nederland (het Groningenveld).</p> <p>Het kabinet geeft de voorkeur aan gasproductie uit de kleine gasvelden in Nederland, daar waar dit veilig kan. Gaswinning in eigen land geeft namelijk minder CO₂-uitstoot dan dat we het importen uit andere landen. Het heeft ook voordelen voor de energietransitie . De kennis van de diepe ondergrond en hoe we die op een veilige wijze kunnen aan boren blijft behouden. Deze kennis kunnen we weer gebruiken bij geothermie of de opslag van gasen zoals groen gas, stikstof, waterstof of CO₂.</p>
4b	<p>Nut en noodzaak /verdeling lasten en lusten</p> <p>072, 073, 078, 088, 090, 091, 092, 093, 095, 098, 101, 102, 104, 105, 107, 114, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 135, 136, 144, 145, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 205, 206, 210, 211, 218, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 247, 249, 251, 253, 254, 257, 258, 260, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 296, 299, 300, 301, 304, 305, 310, 316, 319, 320, 321, 322, 324,</p>	Reactie	<p>Veel indieners vragen zich af wat de nut en noodzaak is van gaswinning en vinden dat de lasten en lusten niet goed verdeeld zijn.</p>

	325, 326, 327, 330, 335, 338, 339, 342, 343, 344, 347, 349, 350, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 395, 397, 398		
		Antwoord	<p>De gaswinning uit de kleine velden is voor Nederland van maatschappelijk belang. Nederland heeft aardgas nodig om de overgang naar een CO2-vrije energievoorziening goed te laten verlopen. Bovendien staan de mijnbouwbedrijven een groot deel van de opbrengsten (70%) af aan de Nederlandse staat. Van dit geld betaalt de overheid publieke diensten, zoals onderwijs, gezondheidszorg en infrastructuur.</p> <p>Daarnaast draagt gaswinning uit kleine velden bij aan de werkgelegenheid en maakt het de Nederlandse energievoorziening minder afhankelijk van andere landen. Mijnbouwbedrijven winnen aardgas uit meer dan tweehonderd kleine Nederlandse gasvelden op land en op zee. Deze kleine velden leveren bijna de helft van het aardgas dat Nederland verbruikt. In 2018 leverden 241 kleine gasvelden in totaal 16 miljard m³ aardgas. Het aardgasverbruik was in datzelfde jaar 40 miljard m³.</p>
4c	Export van gas 336, 325	Reactie	Indieners vragen of het gewonnen gas in Nederland blijft en stellen dat gas niet geëxporteerd moet worden.
		Antwoord	Ja, al het gewonnen gas wordt in Nederland gebruikt en er wordt geen gas meer geëxporteerd. Nederland is sinds enkele jaren netto importeur van gas.
4d	Hoogcalorisch gas 313, 148	Reactie	Indieners geven aan dat het hoogcalorisch gas dat geproduceerd wordt uit kleine velden niet gebruikt kan worden voor burgers en dat het beleid zich volledig richt op 'van het gas af'.
		Antwoord	Uit de kleine gasvelden wordt al vanaf de zestiger jaren van de vorige eeuw hoogcalorisch gas gewonnen. Dit gas wordt vermengd met laagcalorisch gas uit het Groningenveld of met stikstof. Zo wordt het gas

			geschikt gemaakt voor gebruik in huishoudens en bedrijven. Ook voor de kleine gasvelden geldt dat de gaswinning in een afbouwfase zit. De afbouw komt erop neer dat uit alle gasvelden waarvoor in het verleden een opsporingsvergunning is verleend, gas mag worden gewonnen. Dit mag alleen als dat naar het oordeel van de minister en van SodM veilig kan totdat al het winbare gas uit deze gasvelden is geproduceerd. Er worden geen nieuwe opsporingsvergunningen verleend.
4e	Afbouwen gaswinning van kleine velden 333, 160	Reactie	Indiener vindt dat de keuze voor afbouwen van gaswinning kleine velden niet is onderzocht. Indiener vindt dat dit project tegen het kleine velden beleid van de minister ingaat (afbouwen gasvelden).
		Antwoord	Zolang huishoudens en bedrijven nog afhankelijk zijn van aardgas, blijft winning of import van gas nog noodzakelijk. Maar met afbouw van de gasvraag door de energietransitie, is ook de gaswinning uit kleine velden in de afbouwfase beland. Vergunningen voor het zoeken naar nieuwe gasvelden op land worden niet meer afgegeven. In deze afbouwfase geeft het kabinet, op voorwaarde dat dit veilig kan, de voorkeur aan gaswinning in eigen land boven gasimport, omdat dit beter is voor het klimaat. Gaswinning uit kleine velden neemt dus in totaliteit af.
	304	Reactie	Indiener stelt dat er bewust gekozen is om van het dunbevolkte Noorden de "gaskamer" van Nederland te maken en vindt dit niet fair tegenover de mensen die er wonen.
		Antwoord	Mijnbouwbedrijven vragen vergunningen aan in gebieden waarvan zij het vermoeden hebben dat daar gas gevonden en geproduceerd kan worden. Niet overal in Nederland zit gas in de ondergrond, maar ook op andere plekken wordt wel degelijk gas gewonnen.
	314	Reactie	Indiener is van mening dat verder onderzoek direct gestopt moet worden en dat men het geld moet besteden aan structurele oplossingen.
		Antwoord	Het project betreft de uitvoering van bestaand beleid. Nederland investeert veel in de energietransitie.
	327	Reactie	Indiener vindt het onbegrijpelijk dat gaswinning wel mag in deze omgeving (terwijl er geen masten, windmolens, etc. geplaatst mogen worden).

		Antwoord	Vermilion heeft nog geen toestemming om gas te winnen uit de VDW velden. In de RCR procedure die we nu doorlopen, wordt onderzocht of de winning veilig voor mens en natuur kan plaatsvinden en hoe de winning in de omgeving ingepast kan worden.
4f	RES 329	Reactie	Indiener vindt dat er goed gekeken moet worden of aardgaswinning nog nodig is in dit gebied i.v.m. klimaatdoelstelling: Betrek Regionale Energie Strategie (RES) in dit pilot project.
		Antwoord	Bij het opstellen van een integrale effectenanalyse (IEA) kijken we onder andere naar de effecten van de verschillende alternatieven op de toekomstvastheid. Daarbij kijken we ook naar de RES.
5			Groningen
5a	Vergelijking Groningen 393, 105, 089, 096, 102, 103, 105, 109, 110, 112, 116, 120, 121, 122, 138, 161, 165, 230, 237, 254, 275, 284, 288, 304, 320, 330, 334, 344, 354, 359, 370, 371, 373, 382, 387, 397, 304	Reactie	Veel indieners vrezen "Groningse toestanden" en vragen of de overheid daarvan geleerd heeft.
		Antwoord	Mijnbouwbedrijven mogen alleen gas winnen als het veilig kan. Gaswinning kan bodemtrillingen en bodemdaling veroorzaken. Daardoor kan schade ontstaan. De minister geeft alleen een vergunning voor gaswinning als het risico op schade volgens TNO en het Staatstoezicht op de Mijnen klein is. De risico's bij gaswinning uit kleine velden zijn kleiner dan en niet vergelijkbaar met de risico's bij gaswinning uit het Groningenveld. Dit heeft te maken met de grootte van de gasvelden. Het Groningenveld staat in de top-10 van grootste gasvelden in de hele wereld. Een klein gasveld is gemiddeld duizend keer kleiner dan het Groningenveld en het grootste kleine gasveld op land - bij Annerveen - is nog steeds drieëndertig keer kleiner, het kleinste veld 100.000 keer. Bovendien is er meer ervaring met gaswinning uit kleine velden, omdat er veel kleine velden zijn.
5b	Vergelijking kleine velden met Groningenveld 099, 144, 346	Reactie	Indieners vergelijken de kleine velden met Groningen en de daarmee samenhangende risico's, effecten en schade.

		Antwoord	De gevolgen van de aardgaswinningen uit de kleine velden zijn niet te vergelijken met de gevolgen van de winningen uit het Groningenveld. De risico's zijn veel beperkter. Om die reden ziet de minister geen noodzaak om de gasproductie uit de kleine velden versneld af te bouwen. Wel heeft de minister besloten om geen nieuwe opsporingsvergunningen te verlenen en daarmee is de afbouw ingezet.
5c	Vergelijk met Groningen (vele kleine velden maken 1 groot veld) 342, 369, 335	Reactie	Indieners stellen dat vele kleine velden één groot veld maken en dat daardoor de vergelijking met Groningen opgaat.
		Antwoord	Aangezien niet alle kleine velden met elkaar in verbinding staan is er geen sprake van één groot veld. De risico's bij gaswinning uit kleine velden zijn kleiner dan en niet vergelijkbaar met de risico's bij gaswinning uit het Groningenveld. Dit heeft te maken met de grootte van de gasvelden. Het Groningenveld staat in de top-10 van grootste gasvelden in de hele wereld. Een klein gasveld is gemiddeld duizend keer kleiner dan het Groningenveld en het grootste kleine gasveld op land - bij Annerveen - is nog steeds drieëndertig keer kleiner, het kleinste veld 100.000 keer. Mijnbouwbedrijven mogen alleen gas winnen als het veilig kan. Gaswinning veroorzaakt bodemdaling en kan bodemtrillingen veroorzaken. Door bodemtrillingen kan schade ontstaan. De minister geeft alleen een vergunning voor gaswinning als het risico op schade volgens TNO en het Staatstoezicht op de Mijnen klein is.
	090, 091, 092, 095, 096, 101, 102, 103, 105, 107, 110, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 133, 136, 138, 142, 144, 145, 149, 151, 153, 155, 160, 161, 164, 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 218, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 247, 248, 251, 254, 255, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 284, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 312, 316, 319,	Reactie	Indieners zijn bang voor een tweede Groningen (schrikbeeld) met alle gevolgen, zowel financieel als emotioneel, die daarachter vandaan zijn gekomen. Veiligheid voor de burgers moet voorop staan.

	324, 326, 327, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 354, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 397, 398		
		Antwoord	Vermilion wint aardgas uit kleine gasvelden die niet met elkaar in verbinding staan. Deze velden zijn duizend tot zelfs tienduizend keer kleiner dan het Groningerveld. Het Groningerveld is een van de 10 grootste gasvelden op land ter wereld. De effecten en risico's zijn dan ook niet vergelijkbaar. Het risico van veel, krachtige en herhaalde bevingen is bij de productie uit kleine velden dan ook niet aanwezig. Een beving bij een klein veld is niet 100% uit te sluiten, maar bij gasproductie door Vermilion in Nederland heeft zich nog nooit een aardbeving voorgedaan. Daarom is het uitgesloten dat problemen ontstaan die vergelijkbaar zijn met Groningen.
6			<i>Bodembeweging en bodemtrilling</i>
6a	Bodemdaling 119, 122, 128, 148, 156, 157, 162, 205, 325, 331, 347	Reactie	Indieners maken zich zorgen over dat gaswinning bodemdaling kan veroorzaken. En dat deze bodemdaling vervolgens de grondwaterstand beïnvloedt waardoor lokale ongelijkmatige zakking plaatsvindt met risico voor schade aan gebouwen. Zij maken zich grote zorgen over bodemdaling van mogelijk meer dan 5 cm en over de schade die dat kan veroorzaken. Zij wensen gedegen onderzoek door experts op het gebied van bodemdaling en dat de schaderegeling ook geldt voor bodemdaling en waardedaling.
		Antwoord	Het is bekend dat diepe bodemdaling door gaswinning op zichzelf niet zal leiden tot schade aan gebouwen zoals woningen en kerkgebouwen. Aardgas bevindt zich in de poriën van gesteente diep onder de grond. Wanneer het gas wordt gewonnen daalt de druk in het gesteente. Door het gewicht van de lagen erboven wordt het gasreservoir dan wat samengedrukt. Dit wordt compactie genoemd. De lagen boven het reservoir bewegen gelijkmatig mee, en er ontstaat een gelijkmatige bodemdalingskom aan het aardoppervlak in de vorm van een hele platte schotel. De helling van de bodemdalingskom strekt zich uit over kilometers en kan er niet voor zorgen dat funderingen of constructies onder ongelijke druk komen te staan. De bodemdalingskom treedt zo geleidelijk en

			<p>gelijkmatig op dat geen ongelijke zakkingen aan de oppervlakte veroorzaakt worden.</p> <p>Zetting van de bodem door droogte kan wel ongelijkmatig zijn en kan leiden tot schade aan gebouwen. Dit is een verschijnsel dat zich voordoet in de ondiepe ondergrond en staat los van de diepe bodemdaling die wordt veroorzaakt door de gaswinning uit de VDW gasvelden. Funderingen van woningen en woningen zonder funderingen zullen niet scheefzakken als gevolg van bodemdaling door gaswinning. Zie ook het artikel van TNO 'Bodemdaling door gaswinning veroorzaakt geen schade' van Huijgen c.s., 2020.</p>
	099, 156, 168	Reactie	Indiener wijst er op dat huizen hier al meer verzakken dan elders in Nederland door bodemdaling.
		Antwoord	<p>Bodemdaling vindt bijna overal in Nederland plaats. Ook op plaatsen waar geen gasproductie is. Bodemdaling kent veel oorzaken, zoals verzakking door oxidatie van veengronden. Dit proces is in Nederland al eeuwenlang gaande. Het gebeurt in de ondiepe ondergrond (minder dan enkele honderden meters diep). Daardoor heeft dit vaak veel gevolgen voor het oppervlak.</p> <p>Ook bij gasproductie treedt bodemdaling op. Dat gebeurt door processen in de diepe ondergrond. Deze diepe bodemdaling staat los van de bodemdaling in de ondiepe ondergrond en veroorzaakt geen verzakkingen en schade aan huizen.</p>
	071, 158	Reactie	Indiener beoordeelt geringe bodemdaling als positief, hierdoor ontstaat minder uitdroging in de natuur.
		Antwoord	In het milieueffectrapport (MER) worden de effecten op waterhuishouding nadrukkelijk onderzocht en in kaart gebracht.
6b	Risico aardbevingen 305, 344, 345,	Reactie	Indiener vraagt om een risicoanalyse van de verwachte kans op aardbevingen voor dit veld en die voor het totale gebied van Weststellingwerf, Westerveld en Steenwijkerland.
		Antwoord	Dit is onderdeel van de Seismisch Risico Analyse (SRA). Het SRA maakt onderdeel uit het winningsplan. Voor elk gasveld wordt specifiek een SRA gemaakt.
7			Natuur en Milieu

7a	UNESCO 354, 352, 396	Reactie	Indieners vinden dat het belang van de (lopende) UNESCO aanvraag van de Koloniën van Weldadigheid zwaarder weegt dan gaswinning.
		Antwoord	De mogelijke effecten van gaswinning op cultureel erfgoed zoals de Koloniën van Weldadigheid worden onderzocht. Een zogenoemde 'Heritage Impact Assessment' is één van de onderzoeken die voor het milieueffectrapport (MER) worden uitgevoerd. Dit type onderzoek wordt door de UNESCO aanbevolen.
	312	Reactie	Indiener vraagt zich af waarom er begonnen wordt met de vernieling van de natuur rond Vledderveen terwijl er in de presentatie staat geen nieuwe opsporingsvergunningen voor gas op land af te geven.
		Antwoord	Het klopt dat er geen nieuwe opsporingsvergunningen voor gas op land worden afgegeven, Vermilion beschikt al over een opsporings/winningsvergunning voor dit gebied. Het kabinet heeft de politieke keuze gemaakt dat gaswinning is toegestaan als het veilig kan voor mens en natuur. Vermilion heeft een winningsvergunning waarmee zij de enige onderneming is die in deze omgeving een winningsplan mag indienen. Vermilion heeft dus nog geen toestemming om hier gas te winnen. Die toestemming vragen ze in deze procedure aan. De mogelijke effecten op natuur worden in de m.e.r. onderzocht.
7b	Natura-2000 gebied 160, 329	Reactie	Indiener vraag zich af of gaswinning in Natura-2000 gebied verantwoord is.
		Antwoord	Beide gasvelden liggen deels onder een natuurgebied (Drents-Friese Wold & Leggelderveld). De effecten van de gaswinning op dit Natura-2000 gebied worden onderzocht en beoordeeld tijdens deze procedure. De exacte plaats van de winningslocatie en de gasleidingen is nog niet bekend. In ieder geval zal de locatie niet in het Natura-2000 gebied komen te liggen. In het milieueffectrapport (MER) worden de effecten op het milieu (waaronder natuur) in de omgeving onderzocht.
	119, 146	Reactie	Indieners geven aan dat zij geen gaswinning wensen onder Natura-2000 gebied het Drents Friese Wold.
		Antwoord	De effecten door dit initiatief (o.a. door bodemdaling) op het Natura-2000 gebied Drents Friese Wold worden onderzocht in de milieueffectrapport m.e.r. en meegewogen bij de besluiten.

	113, 116, 118, 119, 133, 149, 151, 236, 253, 255, 257, 264, 285, 307, 310, 382, 398	Reactie	Indieners pleiten voor meer onderzoek naar de gevolgen voor de omgeving en noemen als aandachtspunt voor onderzoek: veiligheid in de omgeving, schaderegeling, nulmeting met straal 5 km, stopzetting gaswinning bij bodemdaling 2 cm, bereikbaarheid, zandwegen, nabijheid waterwingebied, gebied is te klein, met te veel natuur voor gaswinning.
		Antwoord	Voor het project VDW wordt een m.e.r. uitgevoerd. De milieueffecten van verschillende realistische alternatieven worden daarin onderzocht. De minister geeft aan dat winning alleen wordt toegestaan als dit veilig kan. De minister heeft in 2018 advies gevraagd over het nut van de nulmetingen aan de Technische commissie bodembeweging (Tcbb). Het daarop ontvangen advies lag er mede aan ten grondslag dat de minister eind 2018 heeft aangegeven dat een nulmeting aan gebouwen van beperkte waarde is en in het algemeen niet is aan te bevelen. Sindsdien werkt de minister aan het versterken van het seismisch meetnetwerk in Nederland. Om het oorzakelijk verband tussen een gebouwschade en de mijnbouwactiviteit eenvoudiger te kunnen vaststellen, kunnen versnellingsmeters ervoor zorgen dat bij een aardbeving de locatie van de bodemversnellingscontouren in het gebied nauwkeurig geografisch is te duiden (Kamerstukken II 2018-2019, 32849, nr. 156). De effecten die ontstaan door de bodemdaling door de gaswinning worden beoordeeld door de minister, onder andere na advies van het waterschap. Een grens van 2 cm bodemdaling wordt niet zondermeer opgelegd. Wat de effecten van de gaswinning op het gebied (o.a. natuur) zijn wordt uitgebreid onderzocht in de m.e.r.
	153, 264, 373	Reactie	Indieners vinden verscheidene onderzoeken door onafhankelijke organisatie nodig naar: nut en noodzaak, woongenot, overlast, waardedaling, ondergrond, schade, compensatie, nulmeting, milieu, cumulatieve effecten.
		Antwoord	Er wordt een uitgebreid Milieueffectrapport (MER) en Integrale Effecten Analyse (IEA) ingesteld door een onafhankelijk adviesbureau. In het MER komen de onderdelen nut en noodzaak, milieu en cumulatieve effecten aan de orde. In het IEA komen de onderdelen overlast en ondergrond aan de orde. Zie voor de overige aspecten onder de betreffende thema's in deze antwoordnota.

7c	Chemicaliën 284	Reactie	Indiener denkt dat er chemicaliën in de grond worden gespoten om het effect van gaswinning te compenseren en is van mening dat dit schadelijk is voor bodem, waterhuishouding, mens en dier.
		Antwoord	Er is geen sprake van injectie van chemicaliën om het effect van gaswinning te compenseren. Er worden alleen mijnbouw hulpstoffen toegepast indien nodig (b.v. corrosieremmer).
7d	Waterinjectie 329,343, 350	Reactie	Indieners vragen zich af waarom het afvalwater niet gereinigd wordt, voordat het weer een leeg gasveld ingaat. Daarnaast leidt waterinjectie tot vervuiling voor het grondwater en zien graag dat de Commissie m.e.r. hierbij wordt betrokken.
		Antwoord	Bij gaswinning komt water mee omhoog dat uit het gas wordt gehaald, voordat het gas geschikt is voor gebruik. Dit productiewater is een natuurlijk bijproduct. Bij waterinjectie wordt het teruggebracht naar waar het van nature voorkomt, namelijk in de diepe ondergrond. Waterinjectie maakt geen onderdeel uit van de RCR procedure VDW. En zal ook naar verwachting in de toekomst niet aan de orde zijn.
8			Locatie
8a	Locatiecriteria 076, 090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 113, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 139, 144, 145, 153, 160, 164, 168, 169, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 212, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 316, 317, 318, 319, 322, 325, 326, 327, 329, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382,	Reactie	Indieners vragen om bij de locatiekeuze en inrichting te zorgen voor zo min mogelijk overlast voor de omwonenden en rekening te houden met het uitzicht en de rust van de omwonenden (landschappelijk inpassen). Daarnaast willen de indieners graag verder onderzoek bij de ontsluiting van de boorlocatie, omdat er bijv. nog geen verharde weg ligt naar de beoogde locatie aan de PW Janssenlaan, wat het gebied aantast. Ze willen graag de locatiecriteria zien en meepraten over de locatie.

	384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 397, 398		
		Antwoord	<p>Bij het zoeken naar een geschikte locatie moet aan een aantal criteria worden voldaan. De locatie moet bijvoorbeeld in de omgeving passen, goed bereikbaar zijn en de ondergrondse doelen moeten veilig en economisch aangeboord kunnen worden.</p> <p>Op 25 maart 2021 heeft Vermilion Energy een werksessie georganiseerd voor het project VDW waar bewoners, plaatselijke belangenorganisaties, decentrale overheden en andere organisaties punten konden inbrengen voor de toekomstige locatie, zoals alternatieven en omgevingsfactoren. Na de werksessie is de projectnaam veranderd en zijn er locatiecriteriën gepubliceerd op de website.</p> <p>De voorstellen vanuit de werksessie en uit de reactienota worden verder uitgewerkt in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD) en daarna meegenomen in de milieueffectrapportage (m.e.r.).</p> <p>Een algemene lijst van criteria waar een locatie aan moet voldoen kunt u op de website van Vermilion vinden: www.vermilionenergy.nl/vdw.</p>
8b	<p>Afspraken omtrent locatie</p> <p>090, 091, 092, 095, 098, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 153, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 305, 316, 319, 321, 326, 327, 329, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 354, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieners vragen zich af of de toekomstige locatie al bekend is, of er al afspraken zijn gemaakt, toezeggingen zijn gedaan en of er al een contract ligt voor de toekomstige locatie en aanvoerweg. Zo vragen ze zich ook af hoe serieus hun inspraak nu nog is.</p>

		Antwoord	<p>Er zijn door Vermilion in het voortraject al verschillende gesprekken geweest in de omgeving. Echter, niets staat al vast. In de procedure wordt uiteindelijk besloten of er een nieuwe locatie komt en waar.</p> <p>Op 25 maart 2021 heeft Vermilion een werksessie georganiseerd voor het project VDW waar bewoners, plaatselijke belangenorganisaties, decentrale overheden en andere organisaties punten konden inbrengen voor de toekomstige locatie, zoals alternatieven en omgevingsfactoren. Na de werksessie is de projectnaam veranderd en zijn er locatiecriteriën gepubliceerd op de website.</p> <p>De opmerkingen uit de werksessie en de reactienota worden verder in het proces betrokken en zo mogelijk opgenomen in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD) en daarna meegenomen in de Integrale Effect Analyse (IEA) en milieueffectrapportage (m.e.r.).</p>
9			Schade
9a	Nulmeting 180, 205, 212, 215, 382, 398	Reactie	Indieners willen dat iedere bewoner vooraf een gratis een nul-rapport voor zijn woning krijgt.
		Antwoord	<p>De huidige situatie omtrent bodemdaling wordt op dit moment al in kaart gebracht in het gebied rondom VDW. Periodiek wordt de bodemdaling gemeten en deze moet in lijn zijn met de verleende vergunningen. Er bestaat een uitgebreid meetnetwerk om bodemdaling te monitoren. De bodemdaling door gaswinning is vaak klein (enkele centimeters) en gaat heel geleidelijk en gelijkmatig. Studies door TNO en de TU Delft geven aan dat bodemdaling door gaswinning geen schade toebrengt aan gebouwen.</p> <p>De minister heeft in 2018 advies gevraagd aan de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) over het nut van de nulmetingen. Het daarop ontvangen advies lag er mede aan ten grondslag dat de minister eind 2018 heeft aangegeven dat een nulmeting aan gebouwen van beperkte waarde is en in het algemeen niet is aan te bevelen.</p> <p>Sindsdien werkt de minister aan het versterken van het seismisch meetnetwerk in Nederland. Om het oorzakelijk verband tussen een gebouwschade en de mijnbouwactiviteit eenvoudiger te kunnen vaststellen, kunnen versnellingsmeters ervoor zorgen dat bij een aardbeving de locatie van de bodemversnellingscontouren in het gebied nauwkeurig geografisch is te duiden (Kamerstukken II 2018-2019,</p>

			32849, nr. 156). Het staat eenieder vrij om voor eigen rekening een nulmeting te laten verrichten.
9b	<p>Schaderegeling</p> <p>052, 062, 090, 091, 092, 094, 095, 098, 101, 102, 105, 106, 107, 110, 113, 115, 116, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 137, 141, 142, 144, 145, 148, 149, 151, 153, 155, 156, 158, 159, 160, 164, 167, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 205, 206, 210, 211, 212, 216, 218, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 233, 234, 235, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 246, 250, 251, 254, 258, 260, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 275, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 305, 307, 309, 310, 311, 312, 316, 319, 321, 324, 325, 326, 327, 330, 331, 333, 334, 335, 338, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 354, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 365, 366, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 395, 396, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieners hebben geen vertrouwen in de schadeafhandeling en het stelt ze niet gerust. Het is niet duidelijk wie er aansprakelijk is, wat ze precies moeten doen bij schade en de afhandeling duurt lang. Daarnaast staan er volgens de indieners een aantal gebreken in de schadeafhandeling, zoals maximaal 1 jaar na een aardbeving een vergoeding terwijl schade veel later kan komen, dat schade door bodemdaling en waardedaling aan huizen niet wordt vergoed en dat bewoners aangedragen worden i.p.v. een commissie goedgekeurd door de Minister. Daarnaast zien ze graag één schaderegeling voor heel Nederland, waarin ook omgekeerde bewijslast geldt voor kleine gasvelden.</p>
		Antwoord	<p>Mijnbouwbedrijven zijn verantwoordelijk voor de schades die het gevolg zijn van hun activiteiten. Vanaf 1 juli 2020 kunnen burgers en micro-ondernemingen hun schade melden bij de Commissie Mijnbouwschade. De Commissie ontzorgt de schademelder en probeert de schadeoorzaak te achterhalen. Burgers komen zo niet tegenover een bedrijf te staan, omdat de Commissie de schadeoorzaak onderzoekt.</p> <p>De minister van EZK heeft de Commissie benoemd. Bij de uitvoering van het werk van de Commissie is het ministerie niet betrokken. De Commissie werkt volgens het instellingsbesluit en het schadeprotocol. Hierin staat dat Commissie compleet onafhankelijk is en schade beoordeeld. Het advies van de commissie is bindend. Voor meer informatie kunt u terecht op www.commissiemijnbouwschade.nl.</p>

			Voor de kleine gasvelden is de situatie niet vergelijkbaar met Groningen; er is geen sprake van veel gelijksoortige schades die voor het overgrote deel door één oorzaak komen. Daarom is de omgekeerde bewijslast niet van toepassing op kleine gasvelden.
9c	<p>Schade in de omgeving</p> <p>088, 090, 091, 092, 094, 095, 101, 102, 105, 107, 113, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 129, 130, 131, 132, 133, 136, 139, 142, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 160, 164, 168, 169, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 205, 206, 207, 210, 211, 218, 219, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 233, 234, 235, 237, 238, 239, 241, 242, 243, 244, 246, 251, 253, 255, 258, 261, 262, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 305, 307, 309, 312, 315, 316, 319, 322, 324, 326, 327, 330, 331, 332, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieners zijn bang voor sluipende schade aan huizen, bodem, grondwater, landschap en milieu als gevolg van gaswinning in de omgeving. Ze zien graag meer onderzoek naar de gevolgen en risico's voor huizen, natuur en milieu voor zowel bodemdaling als bevingen. Er wordt aangegeven om het 'hand aan de kraan principe' waar er bij meer dan 2 centimeter bodemdaling en bij een magnitude (beving), maakt niet uit hoe groot, de gaswinning te stoppen.</p>
		Antwoord	<p>Diepe bodemdaling door gaswinning op zichzelf zal niet leiden tot schade aan huizen. Aardgas bevindt zich in de poriën van gesteente diep onder de grond. Wanneer het gas wordt gewonnen daalt de druk in het gesteente. Door het gewicht van de lagen erboven wordt het gasreservoir dan wat samengedrukt. Dit wordt compactie genoemd. De lagen boven het reservoir bewegen gelijkmatig mee, en er ontstaat een gelijkmatige bodemdalingskom aan het aardoppervlak in de vorm van een hele platte schotel.</p> <p>De helling van de bodemdalingskom strekt zich uit over kilometers en kan er niet voor zorgen dat funderingen of constructies onder ongelijke druk komen te staan. De bodemdalingskom treedt zo geleidelijk en</p>

			<p>gelijkmatig op dat geen ongelijke zakkingen aan de oppervlakte veroorzaakt worden.</p> <p>Zetting van de bodem door droogte kan ongelijkmatig zijn en kan leiden tot schade aan gebouwen. Dit is een verschijnsel dat zich voordoet in de ondiepe ondergrond en staat los van de diepe bodemdaling die door de gaswinning wordt veroorzaakt.</p> <p>De voorschriften met betrekking tot de 'hand aan de kraan'-methodiek vloeien voort uit de criteria die zijn opgenomen in de Structuurvisie Waddenzee. Het 'hand aan de kraan'-principe is met name bedoeld om aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee te voorkomen. Hier is dan ook het 'hand aan de kraan' principe niet aan de orde. Zie ook het artikel van TNO 'Bodemdaling door gaswinning veroorzaakt geen schade' van Huijgen c.s., 2020.</p> <p>In de kleine gasvelden die Vermilion beheert, heeft nog nooit een beving door gaswinning plaatsgevonden. Maar het is niet 100% uit te sluiten dat er ooit een (lichte) beving zal optreden door de gaswinning door Vermilion. Bij een beving met een magnitude van meer dan 3.0 op de schaal van Richter door gaswinning, zal Vermilion de gaswinning uit dat veld stoppen.</p> <p>Wanneer er een beving door gaswinning is geweest en een gebouw heeft daardoor schade, dan kan de gebouweigenaar dit melden bij de Commissie Mijnbouwschade. Deze Commissie onderzoekt of de schade inderdaad door de beving kan zijn veroorzaakt. Wanneer dat het geval is, vergoedt Vermilion de schade. De gebouweigenaar hoeft dus niets te bewijzen; de bewijslast wordt overgenomen door de Commissie. In dit filmpje wordt bodemdaling uitgelegd: https://www.youtube.com/watch?v=wqeK6RHsRsM</p>
9d	Schadefonds 098	Reactie	<p>Indiener vraagt zich af wat er gebeurt met de schade als Vermilion zich terugtrekt uit Nederland.</p>
		Antwoord	<p>Eventuele schade als gevolg van gaswinning uit VDW velden dient Vermilion te vergoeden op basis van de aansprakelijkheid zoals geregeld in artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek. Zou Vermilion hier niet (meer) toe in staat zijn, dan vindt vergoeding plaats uit het Waarborgfonds mijnbouwschade.</p>

9e	<p>Bouwkundige opname</p> <p>065, 077, 079, 090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 113, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 129, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 152, 153, 155, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 205, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 233, 234, 235, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 246, 250, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 305, 307, 310, 313, 316, 319, 326, 327, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 338, 342, 343, 345, 347, 349, 350, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 365, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieners willen een bouwkundige opname (nulmeting) aan hun huis en voor alle bebouwing binnen een straal van 5 kilometer om schade aan te kunnen tonen. Daarnaast vragen ze ook om een goed monitoringssysteem voor bodemdaling en aardbevingen.</p>
		Antwoord	<p>Onder andere de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) heeft de bouwkundige opname geëvalueerd en is tot de conclusie gekomen dat de bouwkundige opname van beperkte waarde is bij het onderzoek naar de oorzaak van de schade. Hiervoor is een beter alternatief beschikbaar in de vorm van het (bij)plaatsen van (geofoons en) versnellingsmeters. Het ministerie van EZK heeft toen ingezet op het versterken van het meetnet voor trillingen. Vermilion heeft grotendeels vrijwillig seismische meetstations in de diepe ondergrond geplaatst. Deze stations meten of er een trilling is opgetreden en wat de sterkte ervan was. Ook heeft Vermilion versnellingsmeters geplaatst die meten hoe sterk een beving is aan de oppervlakte. Het meetnet in deze regio is dichter dan in de rest</p>

			<p>van Nederland. Deze stations worden allemaal beheerd door het KNMI zonder tussenkomst van Vermilion. Vermilion heeft geen invloed op de data.</p> <p>Bodemdaling wordt gemeten met waterpassing en gps. Vermilion voert regelmatig bodemdalingsmetingen uit. Dit wordt gedaan volgens een meetplan dat is voorgelegd aan het Staatstoezicht op de Mijnen. De resultaten van de bodemdalingsmetingen worden gepresenteerd aan betrokken lokale overheden. Daarnaast worden de resultaten op de website van Vermilion gepubliceerd.</p>
9f	<p>Compensatie in gebied</p> <p>088, 090, 091, 092, 095, 096 099, 101, 102, 105, 107, 114, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 153, 155, 158, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 212, 218, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 275, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 316, 319, 321, 322, 326, 327, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieners zien graag een compensatie voor de maatschappelijke kosten voor, tijdens en na de gaswinning voor overlast, schade, verwijderingskosten, waterhuishouding, toerisme, grondwater, bodem en Maatschappij van Weldadigheid. Dit moet onderzocht worden en is belangrijk in het meewegen voor er gaswinning in het gebied plaatsvindt.</p>
		Antwoord	<p>Als er nadelen zijn van een gaswinning voor de omgeving dan kun je overwegen om daar voordelen tegenover te stellen. Vermilion is gewend om op vrijwillige basis daar een invulling aan te geven.</p> <p>Onlangs is in het Bestuurlijk Overleg en het Ambtelijk Regio Overleg een zogenaamd gebiedsproces aan de orde gesteld. Na nader overleg hierover in september krijgt dit naar verwachting een vervolg en wordt als eerste de omgeving betrokken.</p>
9g	<p>Aansprakelijkheid staat</p>	Reactie	<p>Indieners vinden dat gaswinning niet toegestaan mag worden i.v.m. schade aan huizen (niet onderheid). Ook vinden indieners dat door de</p>

	141, 147, 183, 205, 327		velden naar straatnamen te vernoemen er sprake is van waardedaling van woningen en vermindering van toerisme. Indieners geven aan de staat hiervoor aansprakelijk te stellen.
		Antwoord	Er wordt in Nederland al tientallen jaren gas gewonnen uit kleine velden. Bij Vermilion heeft zich nog nooit een beving voorgedaan die veroorzaakt werd door gaswinning. Omwonenden die schade hebben waarvan zij vermoeden dat het veroorzaakt wordt door gaswinning, kunnen die schade melden bij de onafhankelijke landelijke Commissie Mijnbouwschade (zie ook de website www.commissiemijnbouwschade.nl). Vermilion heeft de namen van de velden gewijzigd. Het project is voortaan bekend als VDW.
9h	Waardedaling 062, 072, 073, 088, 090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 153, 155, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 205, 206, 210, 211, 212, 218, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 233, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 253, 255, 258, 261, 262, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 275, 278, 280, 281, 282, 283, 285, 287, 288, 292, 293, 295, 299, 300, 301, 305, 307, 310, 316, 319, 322, 325, 326, 327, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 345, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 354, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 395, 397, 398	Reactie	Indieners vragen zich af wat het effect van gaswinning op onroerend goed is en geven aan dat, als gevolg van de gaswinning in het gebied, de waarde van de huizen daalt, huizen onverkoopbaar worden en het impact heeft op het woongenot. Daarom zien de indieners graag dat er onderzoek wordt gedaan naar de waardedaling van huizen in het gaswinningsgebied en vragen wat voor garanties en compensatie (uitkoopmogelijkheid) hier tegenover staan.
		Antwoord	Voor de schadeafhandeling heeft het ministerie van EZK de Commissie Mijnbouwschade ingesteld. U kunt voor meer informatie en advies contact opnemen met de Commissie Mijnbouwschade. Mijnbouwbedrijven zijn verantwoordelijk voor de schades die het gevolg zijn van hun activiteiten. Vanaf 1 juli 2020 kunnen burgers en micro-ondernemingen

			<p>hun schade melden bij de Commissie Mijnbouwschade. De Commissie ontzorgt de schademelder en neemt de bewijslast van de melder over. Voor waardevermindering van gebouwen en terreinen als gevolg van een inpassingsplan kennen we een planschaderegeling. Of er schade is, wordt bepaald door de oude planologische situatie te vergelijken met de nieuwe. Deze vergelijking bepaalt of er per saldo sprake is van een planologische verslechtering. Voor nadere informatie: https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/planschade-rijksenergieprojecten</p>
10			Veiligheid
10a	Veiligheidszone 318	Reactie	Indiener vraagt of er ministeriële regelingen bestaan die eisen voor veiligheidszones uit artikel 43 lid 2 (Mijnbouwwet) ongeldig verklaren en dit ook geldt voor de boorlocaties van Vermilion in Drenthe en Friesland.
		Antwoord	De veiligheidszone die in artikel 43 is genoemd, geldt rondom een mijnbouwinstallatie. Een mijnbouwinstallatie is een mijnbouwwerk op zee. De eisen, die door het artikel 43 van de Mijnbouwwet aan een veiligheidszone gesteld worden, gelden derhalve alleen op zee.
	263	Reactie	Indiener maakt zich zorgen om veiligheid; waarom in Drenthe gaswinning?
		Antwoord	De gaswinning uit de kleine velden is voor Nederland van maatschappelijk belang. Nederland heeft aardgas nodig om de overgang naar een CO2-vrije energievoorziening goed te laten verlopen. Mijnbouwbedrijven mogen alleen gas winnen als het veilig kan. Gaswinning kan bodemtrillingen en bodemdaling veroorzaken. Daardoor kan schade ontstaan. De minister geeft alleen een vergunning voor gaswinning als het risico op schade volgens TNO en het Staatstoezicht op de Mijnen klein is.
11			Winningsplan

11a	Productieverhoging 318, 382	Reactie	Indieners horen graag welke actie ze kunnen ondernemen om te voorkomen dat Vermilion de productie verhoogt in strijd met het winningsplan en willen garantie dat gas niet sneller wordt opgepompt dan de vergunning bepaalt.
		Antwoord	In het besluit tot instemming met het winningsplan worden de maximale productievolumes en de tijdsduur begrensd. De snelheid van winnen wordt begrensd in de omgevingsvergunning voor de mijnbouwwinrichting. Het Staatstoezicht op de Mijnen houdt toezicht dat deze grenzen niet overschreden worden.
	305	Reactie	Indiener wil dat alle gevolgen van de gaswinning wordt meegenomen in de beoordeling van het winningsplan, vanaf het begin van de gaswinning in het gebied in 2009 en rekening houdend met de effecten van alle (ook toekomstige) velden.
		Antwoord	Bij de beoordeling van een winningsplan worden ook andere mijnbouwactiviteiten betrokken als die effecten zouden kunnen hebben op het invloedsgebied van het winningsplan dat in behandeling is. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen bodemdaling en bodemtrilling. Bodemdaling heeft in de regel een bereik tot buiten de contouren van het gasveld en kan daardoor de bodemdalingscontour van andere gasvelden overlappen. Deze cumulatie wordt bij de beoordeling meegenomen. Bij bodemtrillingen ligt de situatie anders. Bodemtrillingen ontstaan langs bestaande breuken die in een gasveld liggen. Uit de seismische risico analyse (SRA) blijkt dat voor het beïnvloedingsgebied van een aardbeving wordt gerekend met een contour van 5 km rond het veld. Breuken die buiten een gasveld liggen, hebben geen invloed op de sterkte van een eventuele trilling in het gasveld of op de sterkte van die trillingen aan de oppervlakte.
11b	1 Winningsplan en 1 MER voor hele regio 334	Reactie	Indiener wil een groot winningsplan voor de hele regio met een Milieueffectrapport (MER).
		Antwoord	Een winningsvergunning (concessie) geeft de vergunninghouder het alleenrecht om in een bepaald gebied gas te produceren. Omdat gasvelden binnen een winningsvergunningsgebied niet tegelijkertijd geproduceerd worden en anders kunnen zijn, wordt er geen instemming

			gegeven voor een groot winningsplan. Voor iedere nieuwe vergunning wordt bekeken of een milieueffectrapportage (m.e.r.) moet worden uitgevoerd. Dat is dus per vergunningsaanvraag bekeken. Dit geldt voor alle procedures.
	396	Reactie	Indiener geeft aan niet te begrijpen waarom de minister het verzoek van Vermilion om juist hier gas te gaan winnen zal honoreren.
		Antwoord	Vermilion heeft nog geen toestemming om hier gas te winnen. Die toestemming vragen ze in deze procedure aan. Het is wel zo dat het kabinet de politieke keuze heeft gemaakt dat gaswinning is toegestaan als het veilig kan en als er voldoende vraag is naar gas.
11c	Naamgeving 088, 090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 153, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 305, 310, 316, 319, 325, 326, 327, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 397, 398	Reactie	Indieners stellen dat er door de naam van het project: Boergrub en Lombok al schade is aangericht en deze naamgeving zorgt voor waardedaling aan de huizen in de omgeving. Ze willen graag meedenken over de naamgeving.
		Antwoord	Hieraan is Vermilion tegemoet gekomen door een naam te gebruiken die niet gekoppeld is aan straatnamen. Het project zal voortaan bekend zijn als VDW. Op 25 maart 2021 heeft Vermilion een werksessie georganiseerd voor het project VDW waar bewoners, plaatselijke belangen, decentrale overheden en andere organisaties punten konden inbrengen voor de toekomstige locatie, zoals alternatieven en omgevingsfactoren. Na de werksessie is de

			projectnaam veranderd en zijn er locatiecriteria gepubliceerd op de website.
12			Omliggende gasvelden
12a	<p>Cumulatieve effecten</p> <p>062, 073, 075, 090, 091, 092, 093, 095, 097, 101, 102, 105, 107, 115, 116, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 137, 144, 145, 153, 160, 164, 165, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 239, 241, 242, 243, 246, 250, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 306, 311, 316, 319, 324, 326, 327, 329, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 346, 347, 349, 351, 352, 354, 355, 356, 358, 359, 361, 362, 363, 365, 366, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 395, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieners willen graag dat de risico's op de lange termijn (bodemdaling en aardbevingen) worden onderzocht voor het hele gebied en ontvangen graag informatie over de gevolgen voor de omgeving en natuur. Er zijn al zoveel gasvelden in de buurt, dus vragen ze om de cumulatieve effecten (causaal verband) van alle gasvelden mee te nemen (inclusief LDS en Nijensleek). Een totaalplan van de gaswinningsprojecten is wenselijk i.p.v. aparte procedures.</p>
		Antwoord	<p>Samengestelde effecten worden in de VDW procedure meegenomen. Dit betekent dat de verwachte bodemdaling voor het hele gebied, inclusief Nijensleek en LDS, wordt meegenomen in het milieueffectrapport (MER) en het winningsplan net als de kans op een beving. De effecten op natuur en omgeving komen in het MER en EIA naar voren. Daarin worden ook alle cumulatieve effecten meegenomen.</p> <p>VDW en LDS zijn twee afzonderlijke procedures. LDS gaat via de gebruikelijke gecoördineerde procedure waarbij een winningsplan en omgevingsvergunning tegelijk worden ingediend bij EZK. Omdat bij VDW een Natura-2000 gebied aanwezig is is hier de rijkscoördinatie-regeling van toepassing. EZK maakt een inpassingsplan en coördineert alle vergunningen.</p>

12b	Heropening andere velden 356	Reactie	Indiener vraagt zich af waarom gasvelden op andere plekken niet worden heropend.
		Antwoord	Als de Minister van Economische Zaken en Klimaat een aanvraag voor de heropening van een oud gasveld ontvangt dan zal de aanvraag in behandeling worden genomen en beoordeeld worden of de winning veilig kan gebeuren volgens de Mijnbouwwet.
12c	Toename gaswinning 090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 148, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 316, 319, 326, 327, 330, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 397, 398	Reactie	Indieners zien steeds meer gasvelden in de omgeving en zijn bezorgd over schade/gevolgen voor natuur, huizen, waterhuishouding, milieu en geluidshinder.
		Antwoord	In de omgeving van de VDW velden zijn meerdere kleine velden waaruit gaswinning plaatsvindt. De effecten van de winning van ieder veld worden beoordeeld voordat er gestart wordt met productie. Hierbij worden de effecten van bestaande velden altijd meegenomen bij het onderzoek naar de effecten. Cumulatieve effecten van de winningen, zoals bij bodemdaling, worden vooraf bij elkaar opgeteld, zodat er een compleet beeld is van de effecten.
12d	Kleine velden versus groot veld 090, 091, 092, 093, 095, 098, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189,	Reactie	Indieners vragen zich af of de gasvelden in dit gebied wel kleine velden zijn of dat deze met elkaar in verbinding staan en zo ééngroot veld vormen. Ze vragen zich af wat de definitie is van een klein veld.

	190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 310, 316, 319, 326, 327, 330, 334, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 350, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 397, 398		
		Antwoord	<p>Het Groningerveld is één van de 10 grootste gasvelden op land ter wereld. De andere gasvelden in Nederland worden kleine gasvelden genoemd. Deze kleine gasvelden, waaruit Vermilion gas produceert, zijn veelal duizend tot wel honderdduizend keer kleiner dan het Groningerveld.</p> <p>De gasvelden in deze omgeving zijn kleine gasvelden en deze zijn niet met elkaar verbonden. Er is geen sprake van één groot gasveld. Dit betekent dat zich in de gebieden tussen de gasvelden geen aardgas bevindt.</p>
12e	Onafhankelijk onderzoek 153, 325, 393	Reactie	Indieners zien graag dat er onderzoek wordt gedaan naar omliggende gasvelden in de omgeving door een onafhankelijke organisatie. Liever geen TNO, omdat die verbonden zijn aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
		Antwoord	De vergunningaanvrager doet vele onderzoeken om de vergunningaanvraag te ondersteunen. TNO is een van de onafhankelijke adviseurs van de minister van Economische Zaken en Klimaat. TNO beoordeelt deze onderzoeken en geeft advies aan de minister. De minister neemt het advies van alle adviseurs in beschouwing voordat hij een besluit neemt op een aanvraag.
12f	Vinkega en Diever 396	Reactie	Indiener vraagt om de wincapaciteit van Vinkega en Diever te temporiseren. Deze velden liggen vlakbij het gebied van de Koloniën van Weldadigheid. De lange termijn effecten zijn nog niet bekend, dus graag deze eerst afwachten, voordat de VDW procedure doorgaat.

		Antwoord	Samengestelde effecten worden in de VDW procedure meegenomen. Dit betekent dat de verwachte bodemdaling voor het hele gebied, inclusief Vinkega en Diever, wordt meegenomen in het milieueffectrapport (MER) en het winningsplan net als de kans op een beving. De effecten op natuur en omgeving komen in het MER en EIA naar voren. Op deze manier worden altijd alle cumulatieve effecten meegenomen.
13			Alternatieven en aandachtspunten
13a	NRD en MER Alle reacties	Reactie	Reacties met betrekking tot alternatieven en aandachtspunten.
		Antwoord	U kon een reactie geven over alternatieven voor de boorlocatie en u kon aandachtspunten aangeven om te onderzoeken in de MER procedure. De ingebrachte alternatieven voor de boorlocatie en de aandachtspunten voor onderzoek zijn meegenomen in de c-NRD die binnenkort ter inzage zal liggen en worden daarna verder uitgewerkt in de MER.
14			Informatie en betrokkenheid
14a	Participatieplan 056, 076, 077, 090, 092, 093, 120, 122, 137, 153, 169, 172, 197, 205, 216, 265, 273, 275, 276, 277, 303, 312, 317, 321, 325, 326, 334, 337, 338, 350, 395, 396	Reactie	<ul style="list-style-type: none"> • Indiener wil graag betrokken worden bij planvorming en in kleine kring • Indiener wil graag persoonlijke informatie / tijdig informeren • Indiener wil graag dat omwonenden permanent en intensief worden betrokken. • Indiener wil graag op de hoogte worden gebracht van alle besluiten / tijdig informeren / persoonlijk betrekken. • Indiener stelt voor bewoners meer te betrekken, via belangenverenigingen of gemeente. • Indiener stelt voor de actiegroepen te betrekken . • Indiener wil op hoogte de hoogte worden gehouden middels gesprek, digitaal via portaal of e-mail benaderd worden. Stelt voor regelmatig een infoavonden te organiseren en frequent een nieuwsbrief te versturen. • Indiener wil graag vertegenwoordigd worden door PB / verschillende belangen meenemen. • Indiener wil Stichting maatschappij van weldadigheid betrekken / zij willen graag in gesprek

	061, 079	Reactie	Indiener vindt contact/bereikbaarheid VEN/EZK onvoldoende, hoogdrempelig .
	064, 066, 079, 097, 098, 099, 117, 120, 143, 161 339, 344	Reactie	<ul style="list-style-type: none"> • Indiener voelt zich niet gehoord en met reacties wordt niets gedaan. • Indiener voelt zich buitengesloten, door de overheid in de steek gelaten . • Indiener heeft twijfels gewicht burgerbezwaren & economische belangen, EZK&VEN leggen het naast zich neer. • Indiener heeft er belangstelling voor of gelooft niet in participatie en is op verkeerde thema's. • Indiener vindt dat alleen een referendum geldt als betrokkenheid.
	056, 061, 065, 075, 076, 082, 088, 089, 091, 092 096, 098, 102, 103, 104, 105, 106, 110, 117, 118 135, 136, 137, 138, 141, 148, 149, 157, 162, 176 215, 218, 219, 240, 241, 253, 308, 310, 312, 313 238, 304, 308, 325, 329, 331, 332, 333, 339, 348 355, 360, 395	Reactie	<ul style="list-style-type: none"> • Indiener vindt betrokkenheid en informatie onvoldoende, er is geen betrokkenheid. • Indiener vindt dat er weinig wordt geluisterd. Er is te weinig inspraakmogelijkheid. Indiener is het niet eens met betrokkenheid. • Indiener stelt dat de informatie sterk is gekleurd, dat er geen ruimte is voor tegenstand, geen nadelen benoemen. • Indiener wil meer openheid en transparantie, vooral nadelen, geen controle op informatie. • Indiener wil meer meedenken, inspraak gemeente telt niet, waarom burgers wel? • Indiener moet zelf veel info zoeken / Participatie niet intensief. • Indiener : Inspraak serieus nemen, weinig informatie verstrekt, communicatie is niet optimaal. • Indiener vindt het een hoge drempel om EZK te benaderen. • Indiener vindt dat er geen tot weinig informatie komt van EZK/VEN, wel van bewonersvereniging. • Indiener stelt dat er geen dialoog plaatsvindt.
	123, 150, 306, 307, 322	Reactie	<ul style="list-style-type: none"> • Geen mening over participatie • Geen mening over informatie • Niet bekend met betrokkenheid • Hoe werkt betrokkenheid?
	088, 090, 093, 099, 103, 110, 118, 119, 140, 144 152, 153, 156, 173, 197, 217, 303, 306, 309, 325 350, 358, 393, 399	Reactie	<ul style="list-style-type: none"> • Indiener vindt informatie/procedure niet goed te begrijpen en niet eenduidig en consistent. • Indiener vindt de mededeling in lokale krant slecht en RVO onvoldoende.

			<ul style="list-style-type: none"> • Indiener vindt de betrokkenheid in coronaperiode onvoldoende, digitale info onvoldoende. Stelt voor om verschillende manieren te gebruiken, dus ook per post (digibeten). • De informatie is niet toegankelijk voor laaggeletterden. Er is een uitgebreid persbericht nodig om uit te leggen waar project over gaat. • Is alle info wel beschikbaar? Meer transparantie en eerlijke info. • De informatie is in ambtelijke taal. De informatie is te algemeen. Er is kennis nodig om het te bergijpen.
	066, 104, 158, 307, 320	Reactie	<ul style="list-style-type: none"> • De indiener geeft aan geen vertrouwen in VEN en de gemaakte afspraken te hebben. • De indiener heeft geen vertrouwen in overheid. • Info wordt achtergehouden naar voorkeur instantie .
	074, 077, 108, 109, 133, 136, 156, 173, 217, 239, 304, 309, 311, 315, 317, 328, 348, 350, 354	Reactie	<ul style="list-style-type: none"> • Indiener kan zich vinden in participatieplan en vindt de betrokkenheid goed. • Indiener geeft aan dat gehoord worden belangrijk is. Belangrijk om inbreng terug te zien in het participatieplan. • Indiener vindt de informatie voldoende info, hoopt dat het zo blijft. • Indiener vindt informatie nu goed i.t.t. december 2020 • Indiener geeft aan om de omgeving goed per post op de hoogte te brengen en niet alles digitaal te doen. • Indiener stelt voor om regelmatig informatiesessies te organiseren • Indiener geeft aan de toenemende transparantie goed te vinden
	139, 144, 318, 324, 334	Reactie	Indiener mist inhoudelijke informatie over het project
	354	Reactie	Indiener zou graag 1-op-1 gesprek met minister willen
		Antwoord	<p>Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en Vermilion onderschrijven het belang van goede communicatie. Het verbeteren van de informatie is een continu proces waaraan bij ieder project veel aandacht wordt besteed.</p> <p>Op 18 december 2020 is het voorstel voornemen en participatieplan gepubliceerd op de website van RVO. U kon een reactie geven op dit participatieplan via de vragen over informatie en betrokkenheid. Alle reacties zijn verwerkt in de nieuwe versie van het participatieplan welke te vinden is op de website.</p>
15			Overig

15a	<p>Koloniën van Weldadigheid</p> <p>090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 119, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 316, 319, 326, 327, 330, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 397, 398</p>	Reactie	<p>Indieneren geven aan dat het gasveld in een gebied ligt dat is genomineerd als Unesco werelderfgoed. Eén van de uitgangspunten is dat blijvend gewaakt moet worden over de universele waarde. Deze waarde komt met name tot uitdrukking in de gebouwen en het landschap. Schade aan monumentale gebouwen van de Maatschappij van Weldadigheid moet worden voorkomen omdat herstel (als dat al mogelijk is) afbreuk doet aan het authentieke en monumentale karakter van dit cultureel erfgoed. De gebouwen zijn bijzonder gevoelig voor de bodemtrilling, gelet op de minder sterke fundering van deze erfgoed-objecten.</p>
		Antwoord	<p>De minister onderschrijft het belang van het behoud van de Koloniën van Weldadigheid. Er wordt dan ook een Heritage Impact Analyses uitgevoerd als onderdeel van het milieueffectrapport (MER). Bodemdaling als gevolg van gaswinning zal niet kunnen leiden tot schade aan gebouwen omdat deze geleidelijk en gelijkmatig plaatsvindt.</p>
15b	<p>OnsAardgas campagne</p> <p>356</p>	Reactie	<p>Indiener vraagt zich af hoe de campagne van OnsAardgas zich verhoudt met gaswinning op land</p>
		Antwoord	<p>OnsAardgas is een kennisplatform over onderzoek naar en productie van aardgas in Nederland. Het biedt informatie over de rol en belang van aardgas in het huidige én toekomstige energiesysteem. OnsAardgas.nl is een initiatief van de olie- en gasbedrijven in Nederland verenigt in NOGEPA, de Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie.</p> <p>In Nederland hebben 13 bedrijven, waaronder Vermilion, een vergunning voor het opsporen of winnen van aardgas en aardolie. Deze olie- en gasbedrijven doen onderzoek naar mogelijke gasvoorraden in de Nederlandse bodem op land én onder de Noordzee, en zorgen voor de winning van het aardgas. Namens haar leden levert NOGEPA een open en transparante bijdrage aan de transitie naar een volledig duurzame energievoorziening in 2050 en de rol daarin van aardgas.</p>

15c	Commissie MER 329, 334	Reactie	Indieners vragen zich af, als relevante vraag, of de Commissie m.e.r. om advies wordt gevraagd, zoals ook het geval was in 2009 en dat er een uitgebreide integrale milieueffectrapportage (m.e.r.) wordt uitgevoerd. Daarnaast is het van belang eerst een integrale regionale milieueffectenbeoordeling (gebiedsbeoordeling) uit te laten voeren voordat er alternatieve locaties aangewezen kunnen worden of voordat er beoordeeld kan worden of die gekozen locatie gunstig/nadelig gekozen is.
		Antwoord	Voor iedere nieuwe vergunning wordt bekeken of een milieueffectrapportage (m.e.r.) moet worden uitgevoerd. Dat wordt dus per vergunningsaanvraag bekeken. Dit geldt voor de procedures voor alle velden. Voor het project VDW wordt de Commissie m.e.r. om advies gevraagd en er wordt een uitgebreide integrale m.e.r. en EIA gemaakt voor dit project. Voor het bepalen van een geschikte locatie is met name de ligging daarvan t.o.v. de gasvelden bepalend. Binnen de (o.a. technische) randvoorwaarden kan hier een alternatieve locatie onderzocht worden. De effecten van verschillende alternatieven worden in de c-NRD benoemd en in het MER en EIA integraal onderzocht.
15d	Voorlichting SodM en KNMI 071	Reactie	Indiener wenst voorlichting door SodM en KNMI over aardbevingen.
		Antwoord	Bij de informatiesessie over de ontwerpbesluiten, waaronder het winningsplan, zijn inhoudelijke experts aanwezig van TNO en SodM om deze voorlichting te geven. Ook zal het onderdeel vormen van het advies dat deze adviseurs schrijven aan de minister. Het KNMI is geen wettelijke adviseur. Bij de informatiesessie over de ontwerpbesluiten (waaronder het winningsplan) kunt u vragen stellen aan SodM over de berekeningen die gedaan zijn voor de seismisch risico analyse (SRA) t.b.v. van het milieueffectrapport (MER) en het winningsplan. In de SRA wordt de kans dat een aardbeving door gaswinning plaatsvindt berekend en het effect, dat een mogelijke aardbeving aan het aardoppervlak heeft, bepaald. De kans op een aardbeving en het effect ervan aan het aardoppervlak vormen samen het risico van een aardbeving. Het KNMI is niet aanwezig tijdens de informatiesessie omdat het geen adviseur is van de minister in de beoordeling van het inpassingsplan en

			het winningsplan. Het KNMI registreert aardbevingen in Nederland door middel van een netwerk van sensoren.
15e	Watersysteem 305	Reactie	Indiener vraagt om een gekwantificeerd onderzoek naar alle investeringen die door lokale en regionale partijen zijn gedaan om het waterbergend vermogen van de regio te vergroten en die door de compactie veroorzaakt door de gaswinning teniet wordt gedaan.
		Antwoord	De effecten op het watersysteem worden onderzocht in het milieueffectrapport (MER) en meegenomen in het winningsplan.
15f	Integraal onderzoek 090, 091, 092, 093, 095, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 149, 160, 164, 168, 170, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 212, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 305, 310, 316, 319, 326, 327, 330, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 392 397, 398	Reactie	Indieners geven aan dat zorgvuldig en integraal onderzoek nodig is naar bodembeweging, veiligheid, waardedaling en milieueffecten waaronder bodemvervuiling. De samenhang met winning uit omliggende velden zou daarbij moeten worden beoordeeld.
		Antwoord	In het kader van het milieueffectrapport (MER) worden de meeste van de genoemde onderzoeken uitgevoerd. De samenhang met winning uit omliggende velden wordt hierin meegenomen. Zie ook de beantwoording bij de afzonderlijke onderwerpen.
15g	Onderzoek 072, 090, 091, 092, 095, 101, 102, 105, 107, 115, 117, 120, 121, 124, 126, 130, 131, 132, 136, 144, 145, 160, 164, 168, 170, 172, 173,	Reactie	Indieners hebben diverse vragen over later in de procedure nog uit te voeren onderzoek; geluid, risico's enz. in gebruikelijke taal.

	175, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 200, 203, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237, 238, 241, 242, 243, 246, 251, 258, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 277, 278, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 292, 293, 295, 300, 301, 316, 319, 326, 327, 330, 335, 338, 342, 343, 347, 349, 351, 352, 355, 356, 359, 361, 362, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 397, 398		
		Antwoord	In het milieueffectrapport (MER) worden alle vragen over milieu beantwoordt en opgeschreven in begrijpelijke taal. Ook wordt een publieksvriendelijke samenvatting opgesteld.
15h	EZK 052	Reactie	Indiener vindt dat EZK niet over de vergunningverlening moet gaan.
		Antwoord	Voor vergunningen en besluiten die onder de Mijnbouwwet vallen, is de minister van Economische Zaken en Klimaat het bevoegd gezag.
15i	Lange termijn effecten 133	Reactie	Indiener geeft aan dat er geen inzicht is op de lange termijn effecten en economisch belang altijd voor gaat.
		Antwoord	De onderzoeken die voor het milieueffectrapport (MER) en het winningsplan gedaan worden, hebben betrekking op maximaal mogelijke effecten. En hebben zodoende ook betrekking op de lange termijn. Zie ook antwoord voor het economisch belang.
15j	Overheid een onbetrouwbare partner 314, 089	Reactie	Indieners vinden de overheid een onbetrouwbare partner en niet democratisch.
		Antwoord	De overheid voert wetten en besluiten uit die door ons parlement aangenomen zijn.
15k	Geen vertrouwen in Vermilion	Reactie	Indiener heeft geen vertrouwen in Vermilion (meer gaswinning dan afgesproken in verleden).

	327		
		Antwoord	Vermilion moet zich houden aan de afgegeven vergunningen en het instemmingsbesluit voor het winningsplan. Het Staatstoezicht op de Mijnen houdt toezicht hierop.
15l	Belangenverstrengeling EZK 399	Reactie	Indiener geeft aan dat EZK een driedubbele pet op heeft (zowel opdrachtgever als vergunningverlening als handhaver) en geen belang heeft bij handhaving
		Antwoord	De minister van Economische Zaken en Klimaat is geen opdrachtgever in deze procedure. Als Vermilion later in deze procedure de aanvragen voor vergunningen indient en instemming met het winningsplan vraagt bij de minister, zal hij deze toetsen aan de Mijnbouwwet. De vergunningen en instemming worden alleen afgegeven als de winning veilig voor mens en milieu kan plaatsvinden. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving en de afgegeven vergunningen. Indien nodig kan SodM de naleving afdwingen. SodM is de onafhankelijk toezichthouder op de delfstoffen- en energiewinning in Nederland en ziet toe op de veiligheid en milieubescherming bij mijnbouwactiviteiten.
15m	Onderzoek 333	Reactie	Indiener wil graag meedenken en participeren bij overbodig maken nieuwe gasboringen en totstandkoming van het milieueffectrapport (MER).
		Antwoord	De Rijkscoördinatieprocedure kent een aantal officiële inspraakmomenten. Ook bestaat er altijd de mogelijkheid om tussentijds contact op te nemen met EZK en/of Vermilion. Meer informatie treft u aan in bijgevoegde infographic. In de regio's lopen trajecten voor de Regionale Energie Strategieën waarin samen met de inwoners wordt gewerkt aan het bevorderen van het opwekken van duurzame energie.
15n	Concessies zijn gedateerd 293	Reactie	Indiener geeft aan dat concessies om gas te kunnen winnen gedateerd zijn, deze moeten herzien worden.
		Antwoord	Op basis van concessies (tegenwoordig heet dat een winningsvergunning) uit 1989 en 2015 is Vermilion de enige onderneming die in deze omgeving een winningsplan mag indienen.

			Vermilion heeft dus nog geen toestemming om hier gas te winnen. Die toestemming vragen ze in deze procedure aan. De winningsvergunningen gelden nog steeds en passen ook binnen het huidige beleid van het kabinet. Het kabinet heeft de politieke keuze gemaakt dat gaswinning kan worden toegestaan als het veilig kan en als er voldoende vraag is naar gas. Gas blijft voorlopig een belangrijke rol spelen tijdens de energietransitie.
	158	Reactie	Indiener vindt dat zulke projecten alleen om macht draaien
		Antwoord	Ter kennisgeving aangenomen.
	200	Reactie	Indiener vindt dat het Noorden een wingewest is voor Den Haag, Neokolonialisme.
		Antwoord	Zie de beantwoording bij het 'Kleineveldenbeleid' en bij 'Nut en noodzaak'.
	291	Reactie	Indiener vraagt of de gewone man zich alleen aan de milieuwet moet houden.
		Antwoord	Vermilion Energy is een naar Nederlands recht opgerichte besloten vennootschap die zich aan alle in Nederland geldende (mijnbouw)regelgeving moet houden.
	354	Reactie	Indiener vindt dat er gewacht moet worden met het project totdat een parlementaire enquête gaswinning Groningen heeft plaatsgevonden.
		Antwoord	Hiertoe is geen aanleiding omdat de kleine velden niet te vergelijken zijn met Groningen. Zie ook de antwoorden op de reacties m.b.t. de kleine velden.
	136	Reactie	Indiener wil graag dat gaswinning in een andere omgeving plaatsvindt.
		Antwoord	Nederland heeft de komende jaren nog veel gas nodig. Bedrijven met een winningsvergunning kunnen een winningsplan indienen. EZK beoordeelt vervolgens of dat veilig kan en of er voldoende vraag is.
	153, 305	Reactie	Indieners zijn het niet eens dat duurzaam opgewekte energie naar datacentra gaan.

		Antwoord	Elk bedrijf (dus ook een bedrijf die duurzame energie opwekt) mag zijn eigen klanten kiezen.
	305	Reactie	Indiener vindt dat een gang naar de Raad van State niets met rechtvaardigheid heeft te maken omdat die slechts afvinkt of aan de procedure is voldaan en geen afweging maakt van belangen.
		Antwoord	Ter kennisgeving aangenomen.